

УДК 342.951: 69

О.В. Стукаленко, канд. юрид. наук, доцент
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса 65058, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ В СФЕРІ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В статті висвітлено актуальні питання пов'язані з державним контролем та наглядом в сфері будівельної діяльності в Україні. Здійснено аналіз сучасних теоретичних основ державного контролю та нагляду у сфері будівництва з урахуванням практики. Визначено основні напрямки подальших наукових досліджень.

Ключові слова: державний контроль, будівельна діяльність, перевірки, законодавство, Державна архітектурно-будівельна інспекція України.

Постановка проблеми. Будівельна діяльність – явище складне, різнопланове, яке охоплює великий спектр різних правовідносин. Будівництво є галуззю національної економіки, яка створює основні фонди виробничого і не виробничого призначення для задоволення потреб суспільства. В сфері будівництва інвестиції перетворюються на матеріальні об'єкти, продукцію у вигляді будівель і споруд.

В контексті реформування загальних засад адміністративно-правового регулювання в Україні на сучасному етапі, і як наслідок, модифікації всіх елементів механізму відповідного регулювання особливої актуальності набуває дослідження будівельної діяльності як об'єкта регулювання та всебічного аналізу форм адміністративно-правового регулювання в цій сфері.

Динамічні зміни суспільних відносин під впливом кризових ситуацій в економіці України та визначення вектору розвитку на ЄС, призводять до того, що деякі положення будівельного законодавства не узгоджені між собою, не відповідають реаліям життя. І тому реалії сьогодення вимагають вироблення та вдосконалення сучасної та ефективної системи адміністративно-правового регулювання будівельної діяльності взагалі та державного контролю та нагляду зокрема. Зараз назріла гостро потреба в створенні більш сприятливих умов для розвитку будівельної галузі, а це спонукає науковців до дослідження шляхів покращення ситуації в будівельній сфері, зокрема засобами адміністративно-правового регулювання та засобами державного контролю та нагляду. Але проблемам розвитку та здійснення контролю в галузі будівництва, вивченню механізмів державного контролю в цій галузі з урахуванням нових економічних, політичних та правових реалій приділено мало уваги.

Актуальність теми зумовлена, з одного боку необхідністю створення ефективного механізму державного контролю та нагляду в Україні, а з іншого – постійною потребою у розвитку теоретичних засад, які виступають підґрунтям для розвитку та вдосконалення законодавства в сфері будівельної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що існують численні дослідження, присвячені питанням становлення, сутності, призначення державного контролю та нагляду в рамках загальної характеристики даного інституту та в окремих сферах суспільства. Зазначеній темі присвячені роботи вчених: В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійко, В. Г. Афанасьєва, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, О. М. Вінника, І. П. Голосніченка, С. В. Ківалова, Л. В. Ковалья, Є. Б. Кубко, Б. М. Лазарева, М. А. Латиніна, А. В. Матвійчука, Л. Ф. Морозова, В. П. Портнова, П. М. Рабіновича, В. І. Ремньова, А. О. Селіванова, М. С. Студенікіної, Ю. О. Тихомирова, М. М. Тищенко, Р. Й. Халфіної, В. В. Цветкова, В. Є. Чиркіна, Ю. С. Шемшученка, К. В. Шоріної та ін.

Але аналіз наукових робіт щодо державного нагляду та контролю саме в період докорінних змін у суспільстві свідчить про недостатність досліджень.

Мета статті. У даній статті, ґрунтуючись на теоретичних дослідженнях й положеннях чинного законодавства, пропонується дослідити сутність, загальні засади та проблеми здійснення державного контролю та нагляду у сфері будівельної діяльності України.

Виклад основного матеріалу. Одним із призначень контролю полягає у створенні підґрунтя для впровадження дієвого, ефективного механізму державного управління в Україні,

виходячи з інтересів людини та суспільства, запобігання неправомірній діяльності учасників правовідносин.

Створюючи сильну, дієздатну державу, не слід забувати про її основне призначення – надійно захищати інтереси та права людини. Для цього необхідно сформувати відповідний механізм, який створював би умови реалізації, засоби захисту цих прав та сприяв би подальшому їх здійсненню. Однією із гарантій такого служіння інтересам людини у сфері управління і може бути контроль.

На даному етапі розвитку України система нагляду та контролю в будівництві повинна існувати на державному рівні, оскільки від його ефективності опосередковано залежить життя і здоров'я громадян, захист приватних та суспільних інтересів при здійсненні забудовниками будівельних робіт.

Необхідно акцентувати увагу на такому факті, що намітилися позитивні тенденції розвитку будівельного законодавства: зміщення акцентів від методів управління та пріоритету інтересів держави до методів регулювання, які покликані стимулювати конкуренцію, ринкові відносини; формування будівельного права, як міжгалузевого інституту, який поєднує в собі норми цивільного, господарського, адміністративного та інших галузей права, що покликані регулювати відносини, які виникають у зв'язку з будівництвом; використання досвіду інших країн при реформуванні системи адміністративно-правового регулювання; спрощення адміністративних процедур, прискорення видачі дозвільних документів.

Але простежуються і негативні тенденції. До негативних тенденцій, зокрема відносяться: наявність застарілих та колізійних положень в нормативних актах, нестабільність будівельного законодавства.

З метою вдосконалення будівельного законодавства, яке містить велику кількість нормативно-технічних актів обґрунтовано доцільність створення Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України повної, єдиної, постійно оновлюючої електронної бази всіх нормативно-технічних актів в сфері будівельної діяльності, доступ до якої буде безкоштовним та здійснюватиметься через мережу Інтернет [1].

В сучасних умовах виникла потреба у нових підходах до системи державного контролю, системи органів державного контролю та її законодавчого забезпечення. Існування такої системи пояснюється тим, що в перехідний період у суспільстві не поменшало недоліків у сфері державного управління, а управлінські рішення не стали ефективнішими, а також, дещо змінився склад учасників правовідносин.

Важливою складовою системи державного управління є контрольно-наглядова функція держави за суб'єктами будівельної діяльності, це пов'язано з тим, що від якості виконаних робіт в сфері будівництва залежить в подальшому дуже багато факторів: безпека, вартість якості кінцевого продукту та т. п. Поняття безпека по своїй суті складне, багатопланове і включає поняття екологічна безпечність будівельних виробів і матеріалів, міцність і надійність новобудов, безпечність експлуатації існуючих будівель і споруд, дотримання при виконанні будівельних робіт технології будівництва, державних будівельних норм та правил, стандартів. Всі ці питання потребують постійного контролю.

В юридичній літературі єдиного розуміння сутності категорії контролю не існує. Контроль розглядають як багатогранне й складне явище.

Визначення сутності цього явища залежить від кута зору дослідника і залежно від того, на якому рівні і щодо чого він розглядається. І тому, контроль може бути охарактеризований і як функція, і як форма чи вид діяльності, і як принцип, і як умова, і як засіб тощо. Це зумовлює необхідність подальшого наукового вивчення цього правового інституту.

Існує декілька підходів до розуміння категорії «контроль».

Більшість дослідників проблем державного контролю розглядають його як функцію виконавчої влади. Функція, яку здійснює держава в особі уповноважених органів з метою перевірки дотримання й виконання поставлених завдань, прийнятих рішень і їх правомірності [2, с. 6].

На думку А.В. Матвійчука, під державним контролем в галузі будівництва розуміються спостереження й перевірка стану галузі будівництва та її елементів за визначеними законодавством напрямками, з метою встановлення відповідності між завданнями планування, проектування, здійснення забудови територій і будівництва об'єктів, та досягнутими при цьому результатами, а також запобігання, припинення та виправлення помилок і неправомірних дій з боку суб'єктів господарювання, досягнення максимально ефективних результатів, дослідження перспектив і напрямків розвитку галузі будівництва [3].

На рівні органів виконавчої влади контроль трансформується у функцію, яка може бути основною діяльністю або лише елементом більш широкої діяльності [4, с. 294]. Так, наприклад,

державний контроль у сфері будівництва в системі виконавчих органів державної влади здійснює Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон), яке формує та забезпечує реалізацію державної політики в тому числі і технічне регулювання будівельної галузі. Мінрегіон здійснює контроль за виконанням нормативно-правових актів у сфері містобудування через Державну архітектурно-будівельну інспекцію та її територіальні органи, вказані органи є основними в системі органів державної влади, які здійснюють державний контроль у сфері будівництва [5; 6].

Контроль – це також переважно правова форма діяльності держави.

Правова природа державного контролю виражається в тому, що він здійснюється органами держави та їх посадовими особами у межах, визначених правовими нормами, на підставі норм права і відповідно до них [7, с. 346].

Наприклад, відповідно до п. 2 Положення «Про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України» від 30 квітня 2014 р. № 197 [8] Мінрегіон у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства.

В. Горшеньов і І. Шахов зазначають, що контроль – це специфічна форма державної діяльності, якій притаманні власні функції [9, с. 35].

Таким чином, сутність контролю полягає в тому, що державний орган управління здійснює спостереження об'єкта, перевірку того, як цей об'єкт виконує вимоги законодавства та контролюючого органу з метою забезпечення законності в державному управлінні.

Розглядаючи, питання пов'язане з державним контролем взагалі та державним контролем в сфері будівельної діяльності, зокрема, звертає увагу на себе такий стан речей при якому, і в наукових працях, і в чинному законодавстві досить часто термін «контроль» вживається, як тож саме поняття терміну «нагляд».

Самі поняття «державний контроль», «державний нагляд» і їх співвідношення в наукових колах є предметом дискусії.

Так наприклад, відповідно до ст. 1 Закону України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний нагляд (контроль) – діяльність ... органів державного нагляду (контролю) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища [10]. На цьому прикладі видно, що законодавець поняття нагляду та контролю ототожнює, об'єднуючи ці поняття за змістом та значенням. Безумовно, поняття «нагляд» тісно пов'язане з поняттям «контроль».

Отже, на основі викладеного вище можна констатувати значеннєвий збіг термінів «контроль» і «нагляд», оскільки обидва поняття означають спостереження, перевірку, огляд та інші аналогічні дії. Наприклад, нагляд (англ. supervision, oversight, control) – це метод фінансового контролю, що полягає у спостереженні за дотриманням об'єктом контролю встановлених чинними нормативно-правовими актами правил нормативів та проведення відповідних контрольних дій [11, с. 258].

Контроль – це ... заходи з нагляду, перевірки, обліку діяльності поведінки фізичних та юридичних осіб [12, с. 215].

І виходить, що нагляд – це один із методів фінансового контролю, але це зовсім відповідає дійсності.

На нечіткість розмежування цих понять звертає увагу Д. Овсянко, зазначаючи, що деякі органи виконавчої влади можна назвати контрольними-наглядними, оскільки в окремих випадках майже неможливо відокремити контрольні функції від наглядових [13, с. 169].

Ні в науці, ні в законодавстві не повинно бути мішанини у термінах. І тому, спочатку на теоретичному рівні необхідно дослідити сутність понять «контроль», «нагляд», визначити їх відмінність та схожі ознаки і вже потім з науковим розумінням закріпляти ці терміни на законодавчому рівні.

Є. Панова вважає, що «чітке розмежування понять «нагляд» і «контроль» поступово втрачає силу» [14, с. 12]. Автор вважає, що ці поняття дедалі частіше вживаються одне замість одного. Але дане твердження не підкріплюється сучасним законодавством. Наприклад, в абз. 32 п. п. 2 п. 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України зазначається, що Мінрегіону затверджує нормативно-правові акти з питань архітектурно-будівельного контролю та нагляду [8].

Деякі вчені стверджують, що межа між даними термінами існує. Так, О. Андрійко вважає, що хоча в сучасній літературі та законодавстві чіткого розмежування між поняттями «контроль» та «нагляд» не існує, його можна провести. Воно полягає в різниці сфер охоплення, а також специфіці методів і форм впливу [15, с. 92].

Тому доцільно розмежувати контрольні та наглядові органи залежно від їх повноважень. Нагляд – це переважно облік, дозвоільні дії, спостереження та сигналізація компетентним органам про свої спостереження.

Контроль же передбачає огляд, перевірку, затримання, втручання в господарську діяльність підконтрольного суб'єкта, вживання заходів адміністративного впливу.

Так, В. Гаращук переконаний, що «наглядові функції з боку держави залишаються тільки за прокуратурою, яка, як відомо, не має права втручатися в оперативну діяльність піднаглядних їй органів або посадових осіб цих органів та не може самостійно притягувати винних до правової відповідальності. Інші органи, незважаючи на їх назву, здійснюють контроль (повний або неповний), а не нагляд» [16, с. 85].

Органи прокуратури, у порядку визначеному законодавством, здійснюють державний нагляд за додержанням і застосуванням нормативно-правових актів органами державного контролю [17].

Слід зауважити, що в практичній діяльності для суб'єкта будівельної діяльності майже не існує розмежування контрольних та наглядових державних органів.

М. Студенікіна, стверджує, що суто наглядових органів не існує, бо на практиці елементи нагляду й контролю завжди поєднуються, і намагатися в кожному випадку визначити, де саме закінчується контроль і починається нагляд, досить складно [18, с. 42].

Для суб'єктів будівельної діяльності контроль та нагляд – це майже одне і те саме, тому що вони мають єдину мету, єдиний сенс та однакові форми здійснення.

Спеціальним уповноваженим на здійснення контрольних та наглядових функцій у будівельній діяльності є Держархбудінспекція. Аналізуючи чинне законодавство можливо виділити два основних види контрольних-наглядних функцій Держархбудінспекції в сфері будівельної діяльності.

До першого виду контрольних-наглядних функцій можливо віднести безпосередні заходи державного нагляду (контролю), які пов'язані з плановими та позаплановими перевірками об'єктів будівництва. Наприклад, здійснення вибіркового контролю: відповідності розміщення об'єктів, виконання будівельних робіт, виробництва будівельних матеріалів, виробів і конструкцій вимогам державних стандартів, норм і правил, технічним умовам, архітектурним вимогам, а також місцевим правилам забудови населених пунктів, своєчасності та якості виконання суб'єктами будівельної діяльності передбачених нормативно-технічною і проектною документацією зйомок, замірів, випробувань, а також ведення необхідної виконавчої документації; наявності сертифікатів на будівельну продукцію.

До другої групи контрольних-наглядних функцій (опосередкованих контрольних-наглядних заходів) можливо віднести заходи, які пов'язані з видачею дозволів на здійснення будівництва, ліцензій тощо і не стосуються перевірок суб'єктів господарювання. Наприклад, видача забудовникам дозволів на виконання робіт з будівництва, реконструкції, на реставрацію та капітальний ремонт, реєстрація об'єктів, на яких виконуються ці роботи; реєстрація відповідальних інженерно-технічних працівників, які здійснюють безпосередньо керівництво будівельними роботами, технічний і авторський нагляд; участь у встановленому порядку у прийнятті в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, а також у розслідуванні причин аварій на будівництві, ліцензування будівельної діяльності та здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов.

Основними формами контролю в сфері будівельної діяльності є перевірки та ревізії.

Формами державного архітектурно-будівельного контролю є планові та позапланові перевірки. Наприклад, в січні – листопаді 2014 року територіальні підрозділи Державної архітектурно-будівельної інспекції України здійснили близько 30 тисяч перевірок, в ході яких виявили 7,6 тисяч порушень містобудівного законодавства, наклали штрафних санкцій на суму 154,9 млн. грн. Найбільше перевірок в 2014 році здійснено в Київській, Одеській областях та в м. Києві. Для порівняння: за 2013 рік здійснено 54,1 тис. перевірок, виявлено 18,7 тис. порушень, накладено штрафних санкцій 336 млн. грн. Негативна динаміка пов'язана із заборонаю перевіряти підприємства, установи та організації, фізичних осіб-підприємців без спеціального дозволу Кабінету Міністрів України [19].

Планові перевірки проводяться не частіше ніж один раз на півроку та повинні бути передбачені планом роботи інспекції, який затверджується керівником відповідної інспекції.

Позапланові перевірки не передбачаються планом роботи і проводяться виключно за наявності передбачених законодавством підстав, до яких належать: заява суб'єкта містобудування про про-

ведення перевірки; виявлення факту самочинного будівництва; перевірка виконання суб'єктом містобудівної діяльності приписів та вимог інспекцій; перевірка виконання вимог інспекції щодо усунення порушень ліцензійних умов; звернення фізичних чи юридичних осіб про порушення вимог містобудівного законодавства; вимога правоохоронних органів про проведення перевірки.

На підставі аналізу законодавства та матеріалів, пов'язаних із проведенням контролю за будівельною діяльністю, найбільш розповсюдженими правопорушеннями в цій сфері є: різного роду відхилення від проекту, починаючи від зміни проектного рішення та закінчуючи змінами в технічному устаткуванні; самовільна забудова; самовільне відхилення від проекту; заниження категорії складності об'єкта тощо.

Щоб будувати об'єкт 4 чи 5 категорій, слід зібрати певний пакет документів з проектною документацією, пройти експертизу. А, оскільки для об'єктів 1-3 категорій складності у нас діє декларативний принцип, то в цьому випадку все набагато простіше. Тому забудовники й занижують категорію складності – де-факто будують об'єкт 4 категорії, а подають декларацію, в якій пишуть, що нібито споруджують об'єкт 3 категорії, щоб уникнути паперової тяганини. Але разом з тим вони уникають і виконання будівельних норм.

Також слід зазначити про існування розповсюдженої проблеми самовільної зміни цільового призначення існуючих будівель та споруд, що призводить до використання будівель та споруд за іншим цільовим призначенням, які не призначені для цих цілей. Як наслідок, зміни цільового призначення можуть не відповідати державним будівельним, санітарно-епідеміологічним та протипожежним нормам, створюючи незручності для осіб, які проживають поряд з такими об'єктами та інколи навіть створюючи загрозу життю громадян.

Проте слід визнати, що в Україні створилась така ситуація, при якій практично не можливо знести об'єкт, який будується самовільно або з відхилення від проекту, і це ставить під загрозу стійкість конструкції. Відповідно до законодавства, це повинна робити виконавча служба, але у неї немає на це коштів, і вона виставляє рахунок Держархбудінспекції, у якої теж не достатньо коштів. Ці кошти Держархбудінспекція гіпотетично зможе повернути через штрафні санкції з порушника, але це практично не можливо зробити.

Не завадило б запозичувати досвід, який застосовують у Польщі, Німеччині. Якщо щось самовільно будуватися – припис на знесення та штраф. Якщо порушник не зносить, то повторно видається припис на знесення і набагато більший штраф, а в третій раз, якщо він ігнорує вказівку, об'єкт зносять за бюджетні кошти і потім випишують ще більший штраф. У Німеччині він становить близько 100 тис. євро плюс вартість зносу [20].

Важливими формами та засобами реалізації контролю є відповідна система спостережень та періодичні або разові перевірки виконання певного виду управлінської діяльності чи окремих заходів доручень, актів тощо [21, с. 195].

Процедура проведення перевірок, як форм контролю, права та обов'язки інспекторів та суб'єктів містобудування, діяльність яких перевіряється врегульована Порядком здійснення державного архітектурно-будівельного контролю.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, слід наголосити, що для успішного реформування національної будівельної сфери необхідно здійснити певні дії. До таких дій можливо віднести: дослідити досвід та особливості регулювання державного нагляду та контролю у сфері будівництва за кордоном; переглянути національні нормативні акти та внести в них відповідні зміни, із застосуванням досвіду провідних країн світу, з метою створення привабливого інвестиційного клімату; продовжити реформування будівельної сфери з урахуванням децентралізації влади тощо. Все це зумовлює необхідність подальшого наукового вивчення цього правового інституту. Дослідження проблем державного контролю в сфері будівельної діяльності важливо не тільки в контексті правових реформ, а й головним чином в контексті створення безпечних умов життя для населення, безпечного життєвого простору, охорони навколишнього середовища.

Список літератури

1. Миронець І. М. Адміністративно-правове регулювання будівельної діяльності в Україні : автореф. канд. юрид. наук, спец. : 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / І.М. Миронець. – К. : МОН, молоді та спорту Укр. Нац. авіаційний ун-т, 2012. – 24 с.
2. Чистяков П. М. Контроль органів державної податкової служби України за підприємницькою діяльністю, яка підлягає ліцензуванню: теорія та практика реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Чистяков Петро Михайлович. – Ірпінь, 2004. – 22 с.
3. Матвійчук А. В. Контрольні провадження у галузі будівництва : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Матвійчук Анатолій Васильович. – К., 2010. – 19 с.

4. Адміністративне право України : [підручник] / [за заг. ред. С. В. Ківалова]. – О. : Юрид. літ., 2003. – 896 с.
5. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 08.07.2011 р. № 742/2011. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U633_11.html
6. Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 553. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/553-2011-p>
7. Державне управління проблеми адміністративно-правової теорії та практики / [за заг. ред. В. Б. Авер'янова]. – К. : Факт, 2003. – 384 с. – (Серія «Адміністративно-правова реформа в Україні»).
8. Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс] : Постанова КМУ № 197 від 30.04.2014. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source-KMU/type-Постанова/197-30.04.2014.htm
9. Горшенев В. М. Контроль как правовая форма деятельности / В. М. Горшенев, И. Б. Шахов. – М. : Юрид. лит., 1987. – 176 с.
10. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/877-v>
11. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. В. Воронова, І. Б. Заверуха [та ін.] ; за заг. ред. О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 472 с.
12. Популярна юридична енциклопедія / кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головенко, В. С. Ковальський (кер.) та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 528 с.
13. Овсянко Д. М. Административное право : [учеб.пособие для юрид фак. и ин-тов] / Д. М. Овсянко. – М. : НОР-МА, 1997. – 247 с.
14. Панова Е. А. Юридическая ответственность за нарушения водного законодательства в России : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 – «Природоресурсное право; Аграрное право; Экологическое право» / Панова Елена Анатольевна. – М., 2009. – 28 с.
15. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади / О. Ф. Андрійко. – К. : Наук. думка, 2004. – 300 с.
16. Гарашук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Гарашук Володимир Миколайович. – Х., 2003. – 409 с.
17. Про прокуратуру : Закон України від 05.11. 1991 року № 1789 –XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53 – Ст. 793.
18. Студеникина М. С. Государственный контроль и применение административной ответственности как формы государственного регулирования экономическими процессами / М. С. Студеникина // Административно-правовое регулирование экономических отношений. – М. : Юрист, 2001. – С. 41-44.
19. Про підсумки роботи Державної архітектурно-будівельної інспекції України та її територіальних органів з січня 2014р по листопад 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dabi.gov.ua/index.php/pres-sluzhba/novini/869-v-sichni-listopadi-2014-roku-dabi-zdijsnila-blizko-30-tisyach-perevirok>
20. Сейчас практично неможливо снести самовольно побудований об'єкт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dabi.gov.ua/index.php/pres-sluzhba/zmi-pro-dabi/622-interv-yu-golovi-dabi-ukrajini-maksimartinyuka-informatsijnomu-agentstvu-ukrajinski-novini-3-zhovtnya-2014-roku>. – Назва з титулу екрана.
21. Радзівон С. М. Контроль – як спосіб забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації / С. М. Радзівон // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2012. – Вип. 20. – Ч. 1. – Т. 3. – С. 194-198.

Стаття надійшла 14.12.2014 р.

О.В. Стукаленко, канд. юрид. наук, доцент
 Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
 кафедра административного и хозяйственного права
 Французский бульвар, 24/26, Одесса 65058, Украина

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ И НАДЗОРА В СФЕРЕ СТРОИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме

В статье освещены актуальные вопросы, связанные с осуществлением государственного контроля и надзора Украины в сфере строительной деятельности.

Раскрыты основные особенности, присущие институту государственного контроля в сфере строительной деятельности.

Сделан анализ современных теоретических основ государственного контроля и надзора в сфере строительства с учетом практического материала. Определены основные направления дальнейших научных исследований в сфере государственного контроля строительной деятельности.

Обращено внимание на различия терминов «контроль» и «надзор». Автор использует статистический материал, иллюстрирующий работу Государственной архитектурно-строительной инспекции Украины в 2013 – 2014 годах. Указаны данные о количестве плановых и внеплановых проверок, проведенных Госархстройинспекцией Украины и о результатах этих проверок.

Основная идея статьи состоит в том, что усовершенствование механизма правового регулирования государственного контроля в сфере строительства дает возможность эффективного использования строительного потенциала Украины и позволяет правильно выбрать тактические цели в указанной сфере.

Ключевые слова: государственный контроль, строительная деятельность, проверки, законодательство, Государственная архитектурно-строительная инспекция Украины.

O.V. Stukalenko, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Economic Law
24/26, Frantsuzskiy Boulevard, Odessa, 65058, Ukraine

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE STATE CONTROL AND SUPERVISION IN THE SPHERE OF CONSTRUCTION ACTIVITY

Summary

The article is devoted to topical issues related to the implementation of the state control and supervision of Ukraine in the sphere of construction activity.

The main features inherent in the Institute of state control in the sphere of construction activities are revealed.

The analysis of contemporary theoretical and practical foundations of the state control and supervision in the sphere of construction taking into account practical material. Identified key areas for further research in the sphere of state control of the construction activity.

Attention was drawn to the difference between the terms «control» and «supervision». The author uses statistics to illustrate the work of the State architectural and construction Inspectorate of Ukraine in 2013 – 2014. Specified data on the number of scheduled and unscheduled inspections, said the State architectural and construction Inspectorate of Ukraine and the results of these inspections.

The main idea of the article comprises that the improvement of the mechanism of legal regulation of state control in the sphere of construction allows efficient use of building potential of Ukraine and allows you to properly choose tactical objectives in this area.

Key words: state control, construction activities, inspections, legislation, and State architectural and construction Inspectorate of Ukraine.